

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Rijtuigenloods Loenen

In het kader van de Wet natuurbescherming

CONCEPT

In opdracht van: Veluwsche Stoomtrein Maatschappij B.V.

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Vincent Elders & Arthur Hoffmann
In opdracht van	Veluwsche Stoomtrein Maatschappij B.V.
Naam opdrachtgever	M. Kiezebrink
Rapportnummer	RA19486-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	12 mei 2020
Aantal pagina's	43
Collegiale toets	V. Elders
Wijze van citeren	Elders, V. & A. Hoffmann 2019, Ecologische quickscan Rijtuigenloods Loenen . In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19486-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
1.3 Wet natuurbescherming	6
2. Werkwijze	7
3. Plangebied en ingreep	8
3.1 Ligging plangebied	8
3.2 Beschrijving plangebied	8
3.3 Ecotopen	9
3.4 Ingreep	9
4. Resultaten	10
4.1 Beschermde gebieden	10
4.2 Bescherming van houtopstanden	11
4.3 Vogels	11
4.4 Planten	12
4.4.1 Water-, oever- en moerasplanten	12
4.4.2 Terrestrische planten	12
4.5 Vleermuizen	13
4.6 Knaagdieren	14
4.7 Muizen	14
4.8 Marterachtigen	15
4.9 Overige zoogdieren	17
4.10 Reptielen	17
4.11 Amfibieën	18
4.12 Vissen	20
4.13 Vlinders en libellen	20
4.14 Overige ongewervelden	21
4.15 Samenvatting resultaten	21
5. Effectbeoordeling en toetsing	24
5.1 Natura 2000 gebieden	24
5.2 Natuur Netwerk Nederland	24
5.3 Houtopstanden	24
5.4 Vogels	24
5.5 Vleermuizen	25
5.6 Marterachtigen	26
5.7 Reptielen	26
5.8 Amfibieën	26
5.9 Overige soortgroepen	26
5.10 Samenvatting effectbeoordeling	26
6. Conclusies en vervolgstappen	28

6.1	Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)	28
6.2	Houtopstanden	28
6.3	Vogels	28
6.4	Marterachtigen	28
6.5	Vleermuizen	29
6.6	Reptielen	29
6.7	Amfibieën	30
6.8	Samenvatting	30
7.	Literatuur en bronnen	31
7.1	Soortengroepen	31
7.2	Methoden, databanken, wetgeving	32
7.3	Project gerelateerde bronnen	32
Bijlage 1.	Foto-impressie plangebied	33
Bijlage 2.	Wet- en regelgeving	37
Bijlage 3.	Jaarrond beschermde nesten	41
Bijlage 4.	Vrijstelling per provincie	43

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Veluwsche Stoomtrein Maatschappij B.V. is van plan om naast de bestaande spoorbaan bij MOB-terrein Loenen een nieuwe rijtuigenloods te plaatsen.

Het is volgens nationale en internationale regelgeving verplicht om voorafgaand aan een ruimtelijke ingreep onderzoek te doen naar de effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN)). In bepaalde gevallen is het ook verplicht om melding te doen van het kappen van houtopstanden. In §**Error! Reference source not found.** wordt de voor natuur relevante wetgeving kort toegelicht.

Deze rapportage geeft een inschatting van het effect van de ingreep op beschermde gebieden en geeft aan welke beschermde soorten flora en fauna mogelijk voorkomen in het plangebied en wat de effecten van de ingreep hierop zijn. Wanneer mogelijke effecten op beschermde gebieden aan de orde zijn en of wanneer de aanwezigheid van beschermde flora en fauna niet afdoende kan worden aangetoond of uitgesloten, is aanvullend onderzoek nodig.

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn?
- Welke beschermde soorten flora en fauna zijn waargenomen of kunnen worden verwacht in het plangebied?
- Heeft de ingreep (mogelijk) een negatief effect op beschermde gebieden? Verdere toetsing hiervan maakt geen onderdeel uit van deze quickscan.
- Heeft de ingreep (mogelijk) een effect op de potentieel aanwezige beschermde flora en fauna?
- Leidt het uitvoeren van de ingreep mogelijk tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?
- Naar welke soorten en voor deze soorten belangrijke functies is aanvullend onderzoek nodig?
- Zijn er mitigerende maatregelen mogelijk om overtredingen van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming te voorkomen? (Het opstellen van een mitigatieplan maakt geen deel uit van de quickscan)

1.3 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) is per 1 januari 2017 van kracht en bevat Europese en nationale natuurbeschermingsregels voor Natura-2000 gebieden, planten- en diersoorten en houtopstanden.

Bescherming van gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen vanuit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Voor ieder gebied zijn doelstellingen vastgesteld om habitats en/of soorten te beschermen. Ingrepen en activiteiten in en nabij deze gebieden moeten worden getoetst op hun effect op de beschermde natuurwaarden.

Daarnaast zijn gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) planologisch beschermd. Ook voor activiteiten in (en soms rond) het NNN moet worden getoetst of ze negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van het NNN. In de provincie Gelderland wordt het NNN Gelders Natuurnetwerk genoemd.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikheiden, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen (voor uitzonderingen zie Bijlage 2).

Bescherming van soorten

Voor de verschillende beschermingsregimes van soorten van de Wet natuurbescherming gelden een aantal verbodsartikelen en vrijstellingsmogelijkheden. De beschermingsregimes zijn:

- Beschermingsregime Vogelrichtlijn: Europees beschermde vogels
- Beschermingsregime Habitatrichtlijn: Europees beschermde flora en fauna behalve vogels
- Beschermingsregime Andere soorten: Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen betekenen globaal dat het is verboden om:

- te doden,
- te vangen, plukken en uitsteken,
- opzettelijk te verstoren,
- nestplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of standplaatsen te vernielen of te beschadigen.

Daarnaast geldt altijd de zorgplicht (art. 1.11), wat betekent dat negatieve effecten op beschermde en onbeschermde plant- en diersoorten moeten worden voorkomen en positieve effecten moeten worden bevorderd. De zorgplicht geldt dus ook voor nationaal beschermde soorten die voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld. Per provincie kunnen verschillende soorten zijn vrijgesteld (zie Bijlage 4). In bijlage 2 wordt de wet- en regelgeving uitgebreid beschreven. Voor diverse soortgroepen zijn Rode Lijsten beschikbaar. Daarnaast hebben diverse provincies en steden een eigen lijst met soorten, die lokaal extra aandacht en prioriteit krijgen.

2. Werkwijze

Bij het onderzoek is de volgende werkwijze gevolgd:

1. Met recente bronnen en literatuur is onderzocht welke beschermde soorten flora en fauna recent in de ruime omgeving van het plangebied zijn waargenomen. Hierbij zijn waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en gegevens uit recente verspreidingsatlassen en actuele websites gebruikt.
2. De ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) is opgezocht.
3. Op 19 december 2019 heeft ecooloog Vincent Elders het plangebied bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd waarbij verrekijker, zaklamp en fotocamera zijn gebruikt.
4. Op basis van de verspreidingsgegevens en habitateisen van beschermde soorten en de biotoopkenmerken van het plangebied is ingeschat of beschermde soorten (potentieel) in het plangebied voorkomen en welke mogelijke functies het plangebied heeft voor beschermde soorten.
5. Op basis van de informatie die de opdrachtgever heeft aangeleverd is de ingreep in kaart gebracht
6. Op grond van de beschreven ingreep is bepaald:
 - a. of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
 - b. of de bescherming van houtopstanden aan de orde is;
 - c. of er negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en essentiële functies te verwachten zijn.
 - d. of en zo ja naar welke beschermde soorten nader onderzoek moet worden uitgevoerd;
 - e. of de ingreep een overtreding van de Wet natuurbescherming kan inhouden en zo ja welke stappen nodig zijn om de ingreep conform deze wet uit te voeren.

3. Plangebied en ingreep

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied ligt aan de spoorlijn tussen Apeldoorn en Dieren ter hoogte van het MOB-terrein te Loenen, in de provincie Gelderland. In figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven. Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door bos en daarachter landbouwgronden aan de oostzijde door het MOB-complex Loenen. In totaal heeft het plangebied een oppervlakte van ongeveer 0.9 hectare en een lengte van 250m.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2019.

3.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit spoorrails met daarnaast een aarden wal begroeid met bomen. Aan de oostrand staat een strook bos achter het hek van het MOB-terrein, hiervan wordt de eerste rij bomen meegenomen. De begroeiing op de wal bestaat uit een laag bomen (zomereik (*Quercus robur*), Amerikaanse eik (*Quercus rubra*) en ruwe berk (*Betula pendula*)) met daaronder kruidige vegetatie en uitlopers uit oude stobben (braam (*Rubus fruticosus*), bosbes (*Vaccinium myrtillus*), kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*), boswilg (*Salix caprea*) en Amerikaanse eik. Tussen de wal en het hek loopt een wandelpad. De eerste bomenrij achter het hek op het MOB-terrein bestaat uit grove den (*Pinus sylvestris*), douglasspar (*Pseudotsuga menziesii*), ruwe berk en Amerikaanse eik. Zie foto's in bijlage 1.

3.3 Ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook de foto's van het plangebied in):

- Dunne zomereik, Amerikaanse eik, ruwe berk zonder holten (diameter borsthoogte < 25 cm);
- Dunne ruwe berk met holten (diameter borsthoogte < 25 cm);
- Dikke zomereik, douglasspar en grove den zonder holten (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Lage, opgaande begroeiing bestaande uit: kamperfoelie, braam, bosbes, grassen en mossen.

3.4 Ingreep

De initiatiefnemer is van plan om in het plangebied een nieuwe rijtuigenloods te realiseren. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden bestaan uit:

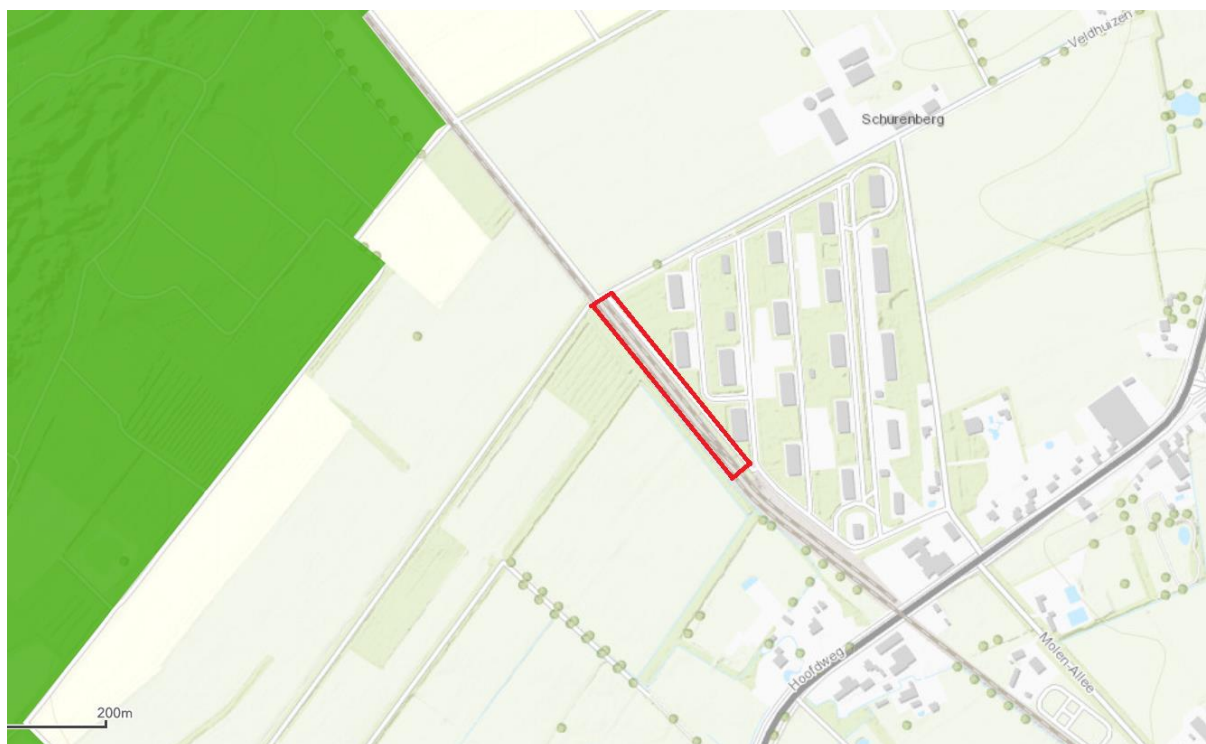
- Kappen bomen
- Verwijderen aarden wal
- Aanleg van nieuwe rails
- Realiseren loods

4. Resultaten

4.1 Beschermd gebieden

Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Veluwe'. Dit gebied ligt op een afstand van 300 meter van het plangebied.

Figuur 2. Ligging van het plangebied (begrenzing in rood aangegeven). De ligging van Natura 2000-gebied "Veluwe" is in groen aangegeven. © Provinciale kaartenbank www.gelderland.maps.arcgis.com (versie 17-01-2020).

NNN

Het plangebied ligt aan de westzijde op een afstand van 25m van een deel van de Groene Ontwikkelzone (GO), het Gelders Natuur Netwerk (GNN) ligt op een afstand van 80m.

Figuur 3. Ligging van het plangebied (begrenzing in rood aangegeven). De ligging van het Gelders Natuur Netwerk is in donkergroen aangegeven de ligging van GO in lichtgroen. © Provinciale kaartenbank www.gelderland.maps.arcgis.com (versie 17-01-2020).

4.2 Bescherming van houtopstanden

Binnen het plangebied worden bomen gekapt. De te kappen bomen maken deel uit van een houtopstand van meer dan 10 are en zijn ook onderdeel van een rijbeplanting van meer dan 20 bomen die uit andere soorten bestaan dan populieren en wilgen. De bomen vallen hiermee onder de beschermde houtopstanden onder de Wet natuurbescherming. In Bijlage 2 is de wettelijke bescherming van houtopstanden toegelicht.

4.3 Vogels

Beschermingsregime Vogelrichtlijn

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4)

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Zodoende zijn aan gebouwen gebonden vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest niet in het plangebied te verwachten.

In het plangebied zijn meerdere grote bomen aanwezig. In deze bomen zijn geen nesten of potenties voor nesten van soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is aangetroffen.

Vogelsoorten met beschermde nesten (categorie 5)

In het plangebied zijn bomen en bosschages aanwezig. In de bomen zijn geen voor vogels toegankelijke holten aangetroffen. In het plangebied de volgende broedvogels uit categorie 5 worden verwacht: zwarte kraai (*Corvus corone*), ekster (*Pica pica*), zwarte mees (*Periparus ater*) koolmees (*Parus major*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), glanskop (*Poecile palustris*), boomklever (*Sitta europaea*), boomkruiper (*Certhia brachydactyla*), bonte vliegenvanger (*Ficedula hypoleuca*), grauwe vliegenvanger (*Muscicapa striata*), gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*), zwarte roodstaart (*Phoenicurus ochruros*), groene specht (*Picus viridis*), grote bonte specht (*Dendrocopos major*), kleine bonte specht (*Dryobates minor*) en spreeuw (*Sturnus vulgaris*).

Algemene vogelsoorten

In het plangebied zijn bomen en bosschages aanwezig. Zodoende kunnen de volgende zangvogels als broedvogel aanwezig zijn, zoals merel (*Turdus merula*), heggenmus (*Prunella modularis*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en roodborst (*Erithacus rubecula*). Deze opsomming is niet uitputtend. Er dient rekening gehouden te worden met andere mogelijke broedvogels.

4.4 Planten

4.4.1 Water-, oever- en moerasplanten

In het plangebied is geen open water of moeras aanwezig. De aanwezigheid van water-oever en moerasplanten kan daarom worden uitgesloten.

4.4.2 Terrestrische planten

Beschermingsregime Habitatrictlijn

Liggende raket (*Sisymbrium supinum*) en zomerschroeforchis (*Spiranthes aestivalis*) zijn verdwenen uit Nederland. Tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) is een zeldzame pionierssoort van jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Het verspreidingsgebied in Nederland is beperkt tot een aantal locaties. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) is een soort van natte, vrij voedselarme grond, en komt voornamelijk voor in natte duinvalleien en trilvenen, maar ook in beekdal- en blauwgraslanden. Het verspreidingsgebied in Nederland is beperkt tot een aantal locaties (Waddeneilanden, Hollandse en Zeeuwse duinen, laagveengebieden en Zeeland).

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van tonghaarmuts en groenknolorchis. Bovendien ligt het plangebied in droog bosgebied, waar geschikt biotoop voor deze soorten ontbreekt. Zodoende kan de aanwezigheid van al deze soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

De onder dit regime beschermde soorten zijn voornamelijk soorten van akkers, akkerranden, graslanden, bossen, moerassen en verstoringszones. Er zijn ook enkele muurplanten beschermd.

Het plangebied niet verhard. Muurplanten zijn niet waargenomen. Langs de randen van het spoor, kan in zandige droge omstandigheden glad biggenkruid voorkomen. De soort is bekend uit de omgeving van

Loenen. De grond in het plangebied is door de aanwezige strooisellaag te humeus voor gladbiggenkruid. De aanwezigheid van deze soort kan hierdoor worden uitgesloten.

4.5 Vleermuizen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Het plangebied bestaat uit rails met daar parallel aan een bosstrook. In de bosstrook staan twee berken met holtes die potentieel geschikt zijn voor boombewonende soorten. Zodoende is het plangebied geschikt als verblijfplaats van de boombewonende vleermuizen: gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctua*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), franjestaart (*Myotis nattereri*) en baardvleermuis (*Myotis mystacinus*)

In het plangebied zijn enkele bomen en een strook bosschages aanwezig, waardoor het plangebied geschikt is als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), franjestaart en baardvleermuis.

De bosrand vormt een lijnvormig element, zodat vliegroutes van vleermuizen niet kunnen worden uitgesloten.

In het plangebied kunnen op basis van verspreiding van vleermuissoorten en aanwezige biotopen verschillende soorten vleermuizen worden verwacht. In Tabel 1 is weergegeven welke soorten en welke functies van deze soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel aanwezige soorten vleermuizen en functies (aangegeven met X).

	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis					X	X
ruige dwergvleermuis	X		X		X	X
kleine dwergvleermuis					X	X
rosse vleermuis	X	X	X			X
laatvlieger					X	X
gewone grootoorvleermuis	X				X	X
watervleermuis	X	X			X	X
franjestaart	X	X			X	X
baardvleermuis	X	X			X	X

4.6 Knaagdieren

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Bever

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van bever (*Castor fiber*). De bever komt voor in de overgangszones tussen land en water van rivieren, meren en broekbossen. Bomen op de oever en voldoende rust zijn vereisten voor de aanwezigheid van bever. Het verspreidingsgebied heeft zich in de afgelopen decennia uitgebreid.

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van bever kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Hamster

Het verspreidingsgebied van de hamster (*Cricetus cricetus*) is beperkt tot Zuid-Limburg. De soort komt daarom niet in het plangebied voor.

Beschermingsregime Andere soorten

Eekhoorn

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van eekhoorn. De bomen in het plangebied zijn geschikt voor de soort als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn zowel binnen als direct buiten het plangebied, geen nesten van de eekhoorn of knaagsporen aangetroffen. De aanwezigheid van de eekhoorn in het plangebied is daarmee aannemelijk, maar slechts als foerageergebied. Vaste rust en verblijfplaatsen zijn niet in het plangebied aanwezig.

4.7 Muizen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Grote bosmuis

Het verspreidingsgebied van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) beperkt zich tot de oostgrens van Nederland en ligt derhalve buiten het plangebied. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Noordse woelmuis

De verspreiding van de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) is beperkt tot vijf gebieden in Nederland met natte biotopen: Texel, het Friese merengebied, Noord-Holland noord, het Utrechts/Zuid-Hollands veenweidegebied en het deltagebied. De soort komt voornamelijk voor in zeer natte, kruidenrijke vegetatie, rietland, moeras, zeer extensief gebruikt nat weiland en periodiek overstroomde terreinen.

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van de noordse woelmuis. Er is geen geschikt habitat in het plangebied voor de soort aanwezig doordat het plangebied in droog bosbiotoop ligt. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook uit te sluiten.

Hazelmuis

Het verspreidingsgebied van hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) is beperkt tot Zuid-Limburg. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Beschermingsregime andere soorten

Molmuis

De verspreiding van de molmuis (*Arvicola scherman*) is beperkt tot Limburg. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) komt in het grootste deel van Nederland voor, maar met het zwaartepunt in waterrijke gebieden van Friesland, Overijssel en Noord-Holland. Deze soort is gebonden aan schone wateren met een ontwikkelde watervegetatie en een rijke oeevervegetatie.

Het plangebied ligt binnen/buiten het verspreidingsgebied van de waterspitsmuis. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Veldspitsmuis

Het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) omvat Twente en Zeeuws-Vlaanderen en ligt derhalve buiten het plangebied. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Eikelmuis

Het verspreidingsgebied van de eikelmuis (*Eliomys quercinus*) beperkt zich tot specifieke gebieden in Zuid-Limburg. De soort kan voor het plangebied worden uitgesloten.

Overige muizen

Voor aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, ondergrondse woelmuis, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis en woelrat geldt dat zij door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.8 Marterachtigen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Otter

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van otter (*Lutra lutra*). In het plangebied zijn ook geen sporen van otter aangetroffen. De aanwezigheid van deze soort kan hiermee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Bunzing, wezel, hermelijn

Het verspreidingsgebied van bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) beslaat vrijwel geheel Nederland. Alle drie soorten hebben een voorkeur voor half open, structuurrijke gebieden, en zijn daarbij afhankelijk van voldoende dekking. De kleine marterachtigen hebben hun verblijf in holen, zoals oude holen van konijnen, dassen en vossen (bunzing) en oude mollen- en muizenholletjes (wezel, hermelijn), maar verblijven overdag ook wel in rustige, begroeide delen.

Van alle soorten zijn waarnemingen bekend in de wijde omgeving van het plangebied.

In het plangebied zijn sporen van hermelijn, wezel en/of bunzing gedaan. Op een spoorstaaf zijn uitwerpselen van een van deze drie marterachtigen aangetroffen. Omdat de uitwerpselen uitgedroogd waren is niet nader te bepalen van welke soort precies. De ruigte delen, en dan met name de verspreid liggende takkenhopen in het plangebied zijn geschikt als rust- en foerageergebied voor bunzing, hermelijn en wezel vanwege de dekking en het verwachte aanbod aan voedsel (met name muizen). Voor bunzing, wezel en hermelijn kunnen verblijven in het plangebied niet worden uitgesloten.

Steenmarter

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van steenmarter (*Martes foina*). Steenmarters hebben een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefbosjes. In gebouwen dienen beschutte plekken als zolders, kruipruimtes, spouwmuren en ruimten onder dakpannen en schuren als verblijven. Binnen het territorium gebruiken ze echter ook tientallen schuilplekken in boomholtes, takkenhopen en struweel om te rusten of tijdelijk te verblijven.

De omgeving van het plangebied is zeer geschikt voor de steenmarter door de aanwezigheid van takkenhopen, struweel en houtwallen. Uit de omgeving zijn waarnemingen bekend van steenmarter. Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor de steenmarter, met name door de aanwezigheid van verspreid liggende takkenhopen. In het plangebied zijn geen sporen van steenmarter gevonden, zoals vraatsporen, uitwerpselen, wissels en krabsporen. Het is redelijkerwijs aan te nemen dat steenmarter het plangebied gebruikt als foerageergebied en als tijdelijke rustplek.

Boommarter

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van boommarter (*Martes martes*). Boommarters zijn echte bosbewoners die voorkomen in allerlei typen en leeftijden bos. Ze verblijven in allerlei holten, zoals boomholten, konijnen-, vossen- en dassenholen, maar het verblijf waar de jongen opgroeien is bijna altijd een boomholte.

In de aanwezige bomen zijn geen holtes aanwezig die gebruikt kunnen worden door boommarter. Uit de omgeving zijn wel waarnemingen bekend van boommarter. Daarmee is de aanwezigheid van boommarter niet uit te sluiten.

Das

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van das (*Meles meles*).

Uit de omgeving zijn waarnemingen bekend, namelijk een burcht in het bos direct grenzend aan de westzijde van het plangebied. In het plangebied is geen burcht aanwezig en er zijn geen sporen van das aangetroffen, zoals wissels, loopsporen, uitwerpselen of krabsporen. Door het ontbreken van sporen is

echter niet de verwachting dat het plangebied dient doet als voortplantingsgebied, maar het kan gebruikt worden als foerageergebied en doorgangsgebied.

4.9 Overige zoogdieren

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Wilde kat, lynx en wolf

Roofdieren die onder de Habitatrichtlijn vallen betreffen slechts zelden in Limburgse bossen waargenomen soorten zoals wilde kat (*Felis silvestris*) en lynx (*Lynx lynx*). Het verspreidingsgebied van wolf (*Canis lupus*) beperkt zich tot een vestiging op de Hoge Veluwe en wordt verder in Nederland slechts zwervend aangetroffen. Daarom kan worden gesteld dat binnen het plangebied deze soorten niet voorkomen.

Zeezoogdieren

Er zijn 21 soorten walvisachtigen beschermd binnen de habitatrichtlijn. Dit zijn zeezoogdieren die logischerwijs niet in het plangebied voorkomen.

Beschermingsregime Andere soorten

Vos

Vos (*Vulpes vulpes*) is door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Haas, konijn en egel

Haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en egel (*Erinaceus europaeus*) zijn door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Grote hoefdieren

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van wild zwijn (*Sus scrofa*), damhert (*Dama dama*) en edelhert (*Cervus elaphus*). Deze soorten kunnen incidenteel het plangebied doorkruisen. Het plangebied bevat geen essentieel leefgebied voor deze soorten.

Door de aanwezigheid van grasland en bosranden kan ree (*Capreolus capreolus*) in het plangebied voorkomen. Deze soort is door de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.10 Reptielen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Gladde slang

De gladde slang (*Coronella austriaca*) komt met name voor in heide en de hogere droge delen in hoogveenvegetaties. Deze habitats komen in het plangebied niet voor. Aanwezigheid van de soort is daarom uit te sluiten.

Muurhagedis

De muurhagedis (*Podarcis muralis*) komt van nature uitsluitend in Maastricht voor. Er zijn populaties op de oude stadsmuren en langs een spoorlijn. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten

Zandhagedis

De zandhagedis (*Lacerta agilis*) is een soort van droge warme gebieden in de duinen en de zandgronden. De soort vereist een afwisseling van structuurrijke vegetatie, afgewisseld met zandige plekken voor de eiafzet. In het plangebied is geen geschikt habitat voor deze soort aanwezig, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten..

Beschermingsregime Andere soorten

Adder

De adder (*Vipera berus*) is een soort van de pleistocene zandgronden en heeft een voorkeur voor natte heide en hoogveen. Binnen het landelijke verspreidingsgebied wordt de soort ook in open bossen aangetroffen. Mogelijk komt de soort voor op het MOB-terrein (Arcadis, 2007). In het plangebied is geen geschikt habitat voor deze soort aanwezig, waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

Hazelworm

De hazelworm (*Anguis fragilis*) leeft voornamelijk in vochtige bos en heidegebieden met een dichte vegetatiestructuur. Daarnaast komt de soort ook voor langs houtwallen, struweel en diverse stenige, ruderaal habitats. De soort is bekend uit de directe omgeving (Arcadis, 2007). Vanwege aanwezigheid van geschikt habitat in het plangebied kan de aanwezigheid van deze soort niet worden uitgesloten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) heeft een breed spectrum aan geschikt leefgebied. De soort komt voornamelijk voor in heide en hoogveen, maar ook in open bos, langs wegbermen en andere zonnige plekken. De soort is bekend uit de directe omgeving (Arcadis, 2007). Vanwege de aanwezigheid van geschikt habitat in het plangebied kan de aanwezigheid van deze soort niet worden uitgesloten.

Ringslang

De ringslang (*Natrix natrix*) komt voor in waterrijke gebieden op zandgronden of op overgangen van zandgronden naar veen- en kleigebieden, waarbij droge habitats voor overwintering en beschutting en natte habitats voor de voortplanting en voedsel op korten afstand van elkaar beschikbaar moeten zijn. De ringslang is tijdens het eerdere onderzoek op het MOB-terrein (Arcadis, 2007) aangetroffen. De aanwezigheid van deze soort kan hiermee niet worden uitgesloten.

4.11 Amfibieën

In het plangebied is geen open water aanwezig. Op het MOB-terrein zijn echter wel sloten en een poel aanwezig. De sloten staan voornamelijk droog maar de poel bevat het gehele jaar door water. Deze poel

kan dienen als geschikt voortplantingswater voor amfibieën, en ligt op een afstand van ~300m van het plangebied. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën in het plangebied kan daarmee niet worden uitgesloten.

Beschermingsregime Habitatrictlijn

Knoflookpad

De knoflookpad (*Pleobates fuscus*) komt voor op de zandgronden van Oost- en Zuid-Nederland. Voortplanting vindt vaak plaats in verrijkte vennen aan de randen van beek- en rivierdalen en in extensief beheerde, zandige agrarische gebieden. De soort overwintert op plekken waar hij zich diep kan ingraven. Binnen het plangebied zijn dergelijke habitats niet aanwezig.

Boomkikker

De verspreiding van boomkikker (*Hyla arborea*) beperkt zich tot de pleistocene zandgronden en de duinen. De soort wordt niet binnen het plangebied verwacht.

Rugstreeppad

De rugstreeppad (*Bufo calamita*) is een pionierssoort die voornamelijk voorkomt op zandgronden en is afhankelijk van natuurlijke duinpoelen en door regenwater gevulde ondiepe, snel opwarmende wateren. Dergelijke habitats komen in het plangebied niet voor.

Poelkikker

Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) heeft een voorkeur voor onbeschaduwde, voedselarme en schone wateren en houdt zich bij voorkeur op in een goed begroeide oever. De poelkikker komt in de omgeving van het plangebied voor, maar omdat geschikt habitat ontbreekt wordt de soort niet binnen het plangebied verwacht.

Heikikker

Geschikt leefgebied voor de heikikker (*Rana arvalis*) bestaat uit heide, hoog- en laagveen, halfnatuurlijk grasland, bos en struweel. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat voor de heikikker aanwezig; de soort wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

Geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad

De geelbuikvuurpad (*Bombina variegata*) en vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) hebben uitsluitend in Zuid- Limburg een natuurlijke populatie. Hun leefgebied bestaat uit dynamische, stenige habitats met veel zoninstraling, waaronder groeves. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soorten, waardoor hun aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Kamsalamander

De kamsalamander (*Triturus cristatus*) komt vooral voor op landgoederen en de overgangen van kleinschalig cultuurlandschap en rivier- en beekdalen. Voortplanting vindt plaats in niet verzuurde wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Landhabitat bestaat uit struweel en houtwallen op korte afstand van het voortplantingswater. In het voorgaande onderzoek (Arcadis, 2007) is een adult exemplaar

van kamsalamander aangetroffen in de poel op het MOB-terrein. De aanwezigheid van voortplantende kamsalamanders in de poel is daarmee niet uit te sluiten. Kamsalamanders overwinteren vaak op korte afstand van het voortplantingswater (<100m). Wanneer in de directe omgeving van het voortplantingswater geen geschikte overwinteringsplekken aanwezig zijn worden soms afstanden van enkele honderden meters afgelegd (BIJ12, 2017 Kamsalamander). Gezien de afstand van ~300m tussen de poel en het plangebied en de aanwezigheid van geschikt overwinteringshabitat in de omgeving van de poel is de kans erg klein dat overwinterende kamsalamanders in het plangebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van overwinterende kamsalamanders in het plangebied kan echter niet worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Vuursalamander

De vuursalamander (*Salamandra salamandra*) komt in Nederland uitsluitend voor in (vochtige) hellingbossen in Zuid-Limburg. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*) komt vooral voor in Noord-Brabant en Limburg. Daarnaast zijn er ook populaties in Gelderland (Rijk van Nijmegen), Zeeland en Drenthe. De soort is weinig kritisch en komt voor in allerlei typen wateren. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort; aanwezigheid kan daarom worden uitgesloten.

Vinpootsalamander

De vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) komt uitsluitend voor in Noord-Brabant en Limburg. In Noord-Brabant vormen bos en heidegebieden het leefgebied van de soort. In Zuid-Limburg komt de soort daarnaast ook voor in hellingbossen. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Overige amfibieën-soorten

De kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), gewone pad (*Bufo bufo*), bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*) en meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) zijn door de provincies voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.12 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van vissen is dan ook uitgesloten.

4.13 Vlinders en libellen

In het plangebied komen geen voedselarme wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor beschermde libellen. De aanwezigheid beschermde libellen kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Apollovlinder (*Parnassius apollo*), boszandoog (*Lopinga achine*), tijmblauwtje (*Maculinea arion*), zilverstreephooibeestje (*Coenonympha hero*) komen niet of nauwelijks meer in Nederland voor. Donker pimperlauwtje (*Maculinea nausithous*) komt sinds 2001 alleen voor in de omgeving van Posterholt in Limburg. Het pimperlauwtje (*Maculinea teleius*) is in 1990 geïntroduceerd in de Moerputten in Noord-Brabant en komt uitsluitend daar voor als uiterst zeldzame standvlinder. Grote vuurvlinder (*Lycaena dispar* ssp. *batava*) is uiterst zeldzaam en komt uitsluitend voor in drie laagveengebieden in Noordwest-Overijssel en Zuidoost-Friesland: De Weerribben, De Wieden en de Rottige Meente. Het plangebied valt buiten boven genoemde gebieden waardoor onder dit beschermingsregime vallende vlinders redelijkerwijs kunnen worden uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*) komt voor op open plekken in vochtige bossen, langs bosranden en op warme open plaatsen. De soort breidt zich vanuit Zuid-Limburg uit naar het noorden met waarnemingen in Noord-Brabant en Gelderland. Waardplanten van deze soort (wilgenroosje (*Chamerion angustifolium*), teunisbloem (*Oenothera* sp.), basterdwederik (*Epilobium* sp.) en kattenstaart (*Lythrum salicaria*)) zijn echter niet waargenomen in het plangebied. De aanwezigheid van functioneel leefgebied voor deze soort is hiermee redelijkerwijs uit te sluiten.

Beschermingsregime Andere soorten

Overige onder dit regime beschermde komen niet voor, omdat de specifieke biotopen in het plangebied ontbreken of het plangebied ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten ligt. Voor grote vos, bosparelmoevlinder, kleine ijsvogelvlinder en grote weerschijnvlinder ontbreken de waardplanten in het plangebied (respectievelijk iep, hengel, kamperfoelie en boswilg). Voor de andere soorten die onder dit regime vallen geldt dat het plangebied buiten het natuurlijke verspreidingsgebied ligt of dat geschikt leefgebied niet aanwezig is.

4.14 Overige ongewervelden

De overige soorten beschermde ongewervelden komen niet voor in het plangebied, omdat de specifieke biotopen in het plangebied ontbreken of het plangebied ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

4.15 Samenvatting resultaten

Van de onderstaande resultaten worden in hoofdstuk 5 getoetst of de ingreep negatieve effecten heeft en of deze effecten in strijd zijn met de Wet natuurbescherming.

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt nabij het Natura 2000 gebied 'Veluwe'.

Het plangebied ligt niet in het NNN en er geldt in de provincie Gelderland geen externe werking.

Houtopstanden

Bescherming van houtopstanden is wel van toepassing.

Beschermde soorten

In onderstaande tabel zijn de soorten of soortgroepen weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn of hun aanwezigheid kan niet worden uitgesloten.

Tabel 2. Soort(groepen) (potentieel) aanwezig (X) met functie en beschermingsregime: VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten

Soort/soortgroep	Functie	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Beschermings-regime
Vogelsoorten	Beschermde nest categorie 5		X	VR
Algemene broedvogels	Leefgebied, nesten		X	VR
Vleermuizen (zie Tabel 3)	Vliegroute, foerageergebied, verblijfplaatsen in bomen		X	HR
Eekhoorn	Leefgebied		X	AS
Boommarter	Leefgebied		X	AS
Steenmarter	Leefgebied		X	AS
Hermelijn	Leefgebied		X	AS
Wezel	Leefgebied		X	AS
Bunzing	Leefgebied		X	AS
Das	Leefgebied		X	AS
Hazelworm	Leefgebied, voortplantingsgebied		X	AS
Levendbarende hagedis	Leefgebied, voortplantingsgebied		X	AS
Ringslang	Leefgebied		X	AS
Kamsalamander	Overwinteringsplek		X	HR

Tabel 3 Potentieel aanwezige vleermuissoorten en functies in het plangebied.

	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis					X	X
ruige dwergvleermuis	X		X		X	X
kleine dwergvleermuis					X	X
rosse vleermuis	X	X	X			X
laatvlieger					X	X
gewone grootoorvleermuis	X				X	X
watervleermuis	X	X			X	X
franjestaat	X	X			X	X
baardvleermuis	X	X			X	X

5. Effectbeoordeling en toetsing

Op grond van de resultaten van het veldbezoek en het literatuuronderzoek wordt in dit hoofdstuk beoordeeld wat de verwachte effecten van de ingreep zijn op beschermde gebieden, houtopstanden en soorten.

Negatieve effecten worden vervolgens getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Afrondend geeft de toetsing aan of een aangepaste werkwijze, aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is vereist.

5.1 Natura 2000 gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Veluwe. Dit gebied ligt op een afstand van ongeveer 300 meter van het plangebied.

De ingreep draagt mogelijk bij aan verreikende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging. De ingreep leidt in dat geval tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft daarmee dan een significant verstorend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Het is op dit moment niet duidelijk of de ingreep een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming is. Een aanvullende toetsing inclusief een aerius-berekening om de depositie te berekenen is daarom nodig.

5.2 Natuur Netwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten het NNN en in de provincie Gelderland zijn geen bepalingen opgenomen voor toetsing aan externe werking, waardoor toetsing aan het NNN is niet van toepassing.

5.3 Houtopstanden

Omdat de te kappen bomen deel uitmaken van een houtopstand van meer dan 1000m² en ook onderdeel zijn van een rijbeplanting van meer dan 20 bomen die uit andere soorten bestaan dan populieren en wilgen is de Wet natuurbescherming van toepassing voor de houtopstanden.

Een melding van de kapwerkzaamheden aan de gedeputeerde staten in het kader van de Wet natuurbescherming is nodig. Mogelijk zijn voor het kappen van de bomen nog wel gemeentelijke en/of provinciale verordeningen van toepassing, bijvoorbeeld ter bescherming van monumentale bomen. Uw gemeente kan u hier verder over inlichten.

5.4 Vogels

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Voor te verwachten soorten uit categorie 5 zijn in de directe nabijheid van het plangebied voldoende alternatieve nestmogelijkheden voorhanden. Het plangebied is slechts een smalle strook bos, die deels gehandhaafd blijft. In de directe omgeving in voor de genoemde soorten ruim voldoende geschikt biotoop aanwezig. De ingreep leidt voor deze soorten niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: overige vogels

In het plangebied broeden mogelijk diverse soorten vogels. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet natuurbescherming.

Werken buiten het broedseizoen voorkomt overtreding. Het broedseizoen loopt in stedelijk gebied globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van weersomstandigheden en de soorten.

5.5 Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. In Tabel 4 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 4. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies (aangeduid met x). Groen **X** = geen effect te verwachten, rood **X**= negatief effect niet uitgesloten. - = functie niet verwacht.

	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis					X	X
ruige dwergvleermuis	X		X		X	X
kleine dwergvleermuis					X	X
rosse vleermuis	X	X	X			X
laatvlieger					X	X
gewone grootoorvleermuis	X				X	X
watervleermuis	X	X			X	X
franjestaat	X	X			X	X
baardvleermuis	X	X			X	X

Omdat door de kap van bomen met holtes meerdere potentiële verblijfsplaatsen verdwijnen, leidt de ingreep mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4. Aantasting van foerageergebieden en vliegroutes is niet aan de orde. Bij de kap wordt slechts een deel van de bomen die samen het foerageergebied of vliegroute vormen weggehaald. De functionaliteit van de functies vliegroute en foerageergebied wordt niet aangetast.

5.6 Marterachtigen

Mogelijk komen de soorten wezel, hermelijn, bunzing, steenmarter en boommarter voor in het gebied. Het verwijderen van takkenhopen kan leiden tot een verlies van voortplantings-, rust- en foerageergebied.

De werkzaamheden zijn mogelijk verstorend voor de das. Er is een burcht in de directe omgeving van het plangebied aanwezig, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen foerageergebied of verbindingroutes worden verstoord.

5.7 Reptielen

Mogelijk komen hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis voor. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt een ontheffingsplicht voor deze soorten. Om de aanvraag van een ontheffing te kunnen onderbouwen is aanvullend onderzoek nodig naar het voorkomen van deze soorten in het plangebied.

5.8 Amfibieën

Overwinterende kamsalamanders zijn niet uit te sluiten in de houtwal of onder de takkenhopen in het plangebied. Graafwerkzaamheden en het verwijderen van takkenhopen in deze periode kunnen leiden tot verstoring of het doden van aanwezige dieren, dit is een overtreding van artikel 3.5 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming. Een planning die rekening houdt met de aanwezigheid van deze soorten voorkomt een overtreding van de Wet natuurbescherming. De kwetsbare periode van kamsalamanders in winterrust loopt van november tot en met februari.

5.9 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van beschermde soorten uit de soortgroepen planten, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten.

5.10 Samenvatting effectbeoordeling

Uit de effectbeoordeling volgt voor welke gebieden/houtopstanden en/of soorten/soortgroepen de ingreep wel of geen negatieve effecten heeft op beschermde soorten. In onderstaande tabellen is aangegeven of er negatieve effecten zijn en of de effecten en daarmee de overtredingen zijn te voorkomen door middel van aangepaste werkwijze (met Ja aangegeven).

Gebieds- bescherming	Functie	Effecten tgv ingreep	Overtreding Wnb	Vervolgstappen
N2000		mogelijk	HR/VR	Ja, stikstofberekening
Houtopstanden		ja	AS	Melding van de voorgenomen kap bij de provincie

Tabel 5 Samenvatting effectbeoordeling en overtreding van Wet natuurbescherming (Wnb). VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten.

Soort/ soortgroep	Functie	Effecten tgv ingreep	Overtreding Wnb	Vervolgstappen
Algemene broedvogels	Leefgebied, nesten	ja	Ja, VR	Ja, werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren
Vleermuizen	Vliegroute, foerageergebied, verblijfplaatsen	ja	HR	Nader onderzoek
Hermelijn	Leefgebied	Mogelijk	AS	Nader onderzoek
Wezel	Leefgebied	Mogelijk	AS	Nader onderzoek
Bunzing	Leefgebied	Mogelijk	AS	Nader onderzoek
Steenmarter	Leefgebied,	Mogelijk	AS	Nader onderzoek
Boommarter	Leefgebied,	mogelijk	AS	Nader onderzoek
Das	Foerageergebied, verbindingroutes	mogelijk	AS	Nader onderzoek
Hazelworm	Leefgebied	mogelijk	AS	Nader Onderzoek
Levendbarende hagedis	Leefgebied	mogelijk	AS	Nader Onderzoek
Ringslang	Leefgebied	mogelijk	AS	Nader Onderzoek
Kamsalamander	Overwinteringshabitat	mogelijk	HR	Werkzaamheden plannen buiten kwetsbare periode

Tabel 6. Kwetsbare perioden van soorten waarbij overtreding kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten deze perioden te plannen.

Soort	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Algemene broedvogels												
Kamsalamander												

6. Conclusies en vervolgstappen

6.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

De ingreep leidt misschien tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft daarmee mogelijk een significant verstorend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Een stikstofberekening is nodig om het effect te kunnen bepalen. De opdrachtgever geeft aan hier al mee bezig te zijn.

De ingreep vindt niet plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing.

6.2 Houtopstanden

Het is noodzakelijk melding te doen bij de provincie Gelderland. Mogelijk zijn voor het kappen van de bomen nog wel gemeentelijke en/of provinciale verordeningen van toepassing. Uw gemeente kan u hier verder over inlichten.

6.3 Vogels

Vogels zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Voor soorten van categorie 5 is voldoende leefgebied beschikbaar in de directe omgeving van het plangebied.

Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 1 en 2. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het dan aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen, om de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

6.4 Marterachtigen

Om de aanwezigheid van marterachtigen aan te tonen dan wel uit te sluiten is nader onderzoek met struikrovers (cameravallen met lokstof) in takkenhopen nodig. In totaal moeten gedurende een maand op vier locaties in het plangebied deze apparaten geplaatst worden. De onderzoeksperiode loopt gelijk met het vleermuisonderzoek.

6.5 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd volgens het Beschermingsregime Habitatrichtlijn. Binnen het plangebied hebben enkele boombewonende vleermuissoorten mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in een te kappen berk met holtes. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze vleermuissoorten in het plangebied te verrichten. Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureau's.

Het Vleermuisprotocol geeft invulling aan de onderzoeksverplichting voortkomend uit de Wet natuurbescherming. Aanvullend vleermuisonderzoek houdt in dat er twee bezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli (een direct na zonsondergang en een direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (ruim na zonsondergang en ruim voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een *heterodyne* batdetector met *time expansion* uitgevoerd worden.

6.6 Reptielen

Hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang komen mogelijk voor in het plangebied. Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor deze soorten ontheffingsplicht. Daarom is aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten in het plangebied noodzakelijk.

Hazelworm

Aanvullend onderzoek naar hazelworm bestaat uit het viermaal controleren van geplaatste reptielenplaten in de periode van juni tot september. Met een spreiding tussen het eerste en laatste onderzoek van minimaal één maand.

Levendbarende hagedis

Voor levendbarende hagedis dient ook onderzoek te worden uitgevoerd met reptielenplaten, in combinatie met het belopen van een traject ter behoeve van zichtwaarnemingen. De optimale perioden voor het onderzoek zijn half april tot eind mei en augustus tot september. Daarnaast is onderzoek ook mogelijk in juni en juli. In deze periode dienen drie veldbezoeken te worden gepleegd waarvan minimaal twee in de optimale periode vallen. De spreiding tussen het eerste en laatste onderzoek bedraagt minimaal één maand.

Ringslang

Aanvullend onderzoek naar ringslang wordt gedaan door het lopen van trajecten eventueel in combinatie met het controleren van reptielenplaten. Om de aan- of afwezigheid van ringslang vast te kunnen stellen dienen 4 veldbezoeken te worden uitgevoerd in de periode van april tot september. Hiervoor geldt een voorkeur voor april tot mei en augustus tot september. Minimaal 3 van de veldbezoeken dienen met optimale omstandigheden plaats te vinden, te weten zonnige dagen met in maximale temperatuur van 15°C.

6.7 Amfibieën

De aanwezigheid van overwinterende kamsalamanders in het plangebied is niet uit te sluiten. Om te voorkomen dat tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden kamsalamanders worden verstoord of gedood dienen de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van overwinterende kamsalamanders uitgevoerd te worden. De kwetsbare periode van overwinterende kamsalamanders loopt van november tot en met februari (Tabel 6).

6.8 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de overtredingen van de Wet natuurbescherming ten gevolge van de ingreep en welke vervolgstappen nodig zijn voordat met de ingreep/werkzaamheden begonnen kan worden.

Tabel 7 Overzicht beschermde soorten

Soort/ soortgroep	Overtreding van Wnb	Vervolgstappen	Ontheffing aanvragen
Broedvogels	VR, art 3.1, lid 1 en 2	Werken buiten broedseizoen	Nee
Vleermuizen	HR	Nader onderzoek, ontheffingsaanvraag	Mogelijk
Marterachtigen	AS	Nader onderzoek, ontheffingsaanvraag	Mogelijk
Reptielen	AS	Nader onderzoek, ontheffingsaanvraag	Mogelijk
Kamsalamander	HR	Werken buiten kwetsbare periode	Nee

7. Literatuur en bronnen

7.1 Soortengroepen

Amfibieën, vissen en reptielen

- BIJ12, 2017, Kennisdocument Heikikker, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Kamsalamander, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Levendbarende hagedis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Poelkikker, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Rugstreeppad, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Zandhagedis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Grote modderkruiper, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- www.ravon.nl

Zoogdieren

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Rosse vleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Watervleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Bever, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Das, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Noordse woelmuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Dietz, C., A. Kiefer, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. Alle soorten van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.
- Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.
- www.zoogdierverseniging.nl

Planten en vegetatie

- Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- www.floron.nl

Insecten en ongewervelden

- www.vlinderstichting.nl
- www.eis-nederland.nl

Vogels

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Roek, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.sovon.nl

7.2 Methoden, databanken, wetgeving

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.ndff-ecogrid.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx
- www.ruimtelijkeplannen.nl
-

7.3 Project gerelateerde bronnen

Arcadis, 2007. Veldinventarisaties Veldhuizen. Arcadis..

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Figuur 1. Overzichtsfoto spoor met aan de rechtekant de aarden wal met daarachter het MOB-terrein.

Figuur 2. Links de aarden wal met begroeiing, daarnaast het wandelpad, het hek van het MOB-terrein en daarachter de eerste bomenrij.

Figuur 3. Takkenhopen op de wal.

Figuur 4. Berk 1 met holte.

Figuur 5. Berk 2 met holte.

Bijlage 2. Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.

Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie Bijlage 3).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming (zie Bijlage 4).

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikheiden, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
- zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 3. Jaarrond beschermdenesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4. Voor de soorten van categorie 5 is een inventarisatie gewenst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
ransuil	<i>Asio otus</i>	4
sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4
blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
bosuil	<i>Strix aluco</i>	5
brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5
draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5
ekster	<i>Pica pica</i>	5
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
hop	<i>Upupa epops</i>	5
huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5
ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
koolmees	<i>Parus major</i>	5
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
raaf	<i>Corvus corax</i>	5
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5

spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5

Bijlage 4. Vrijstelling per provincie

	Wnb	Friesland	Groningen	Noord-Holland	Flevoland	Overijssel	Drenthe	Gelderland	Utrecht	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis (1)													
Bunzing						5							
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn													2
Egel						5							
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn						5							
Huisspitsmuis (1)													
Konijn													
Molmuis													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter													3
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis (1)													
Vos													
Wezel						5							
Wild zwijn													
Woelrat													
Amfibieën													
Bastaardkikker													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Kleine watersalamander													
Meerkikker													
Reptielen													
Hazelworm													4
Levendbarende hagedis													3

groen = vrijgesteld

oranje = niet vrijgesteld

geel = vrijgesteld met voorwaarden

1. en alg vrijstelling in/op gebouwen (Wn art 3.10 3de lid)
2. vrijgesteld in de periode maart-april en juli t/m november
3. vrijgesteld in periode 15 augustus t/m februari
4. vrijgesteld in periode juli t/m september
5. met ingang van 4de kwartaal 2019